

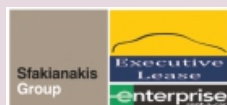
40 Κορυφαίοι Κλάδοι της Ελληνικής Οικονομίας

12^η Έκδοση

2021

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ

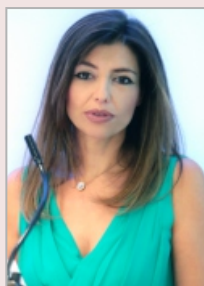

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επιχειρηματικός Τομέας: Πρόσφατες Εξελίξεις και οι Επιδόσεις Επιλεγμένων Κλάδων

Σταματίνα Παντελαίου

Director
Economic Research & Sectorial Studies
ICAP A.E.

Ελένη Δεμερτζή

Senior Manager
Economic Research & Sectorial Studies
ICAP A.E.

Η ελληνική οικονομία κινήθηκε σε τροχιά βαθιάς ύφεσης το 2020¹, καθώς το ΑΕΠ έλαβε αρνητικό πρόσημο, μετά την ελαφρά ανάκαμψη που εμφάνισε την προηγούμενη τριετία, 2017-2019².

Οι προοπτικές για την εγχώρια οικονομία στις αρχές του 2020 θεωρούνταν θετικές. Ωστόσο, η ξαφνική εμφάνιση της πανδημίας Covid-19 σε παγκόσμιο επίπεδο και η εξάπλωσή της στη χώρα μας από τον Μάρτιο του 2020, άλλαξε πάλι τα δεδομένα και ανέτρεψε εντελώς τη θετική εικόνα των προηγούμενων ετών. Οι επιπτώσεις της πανδημίας είναι ιδιαίτερα αρνητικές και έχουν επιφέρει βαρύ πλήγμα στην ελληνική οικονομία.

Τα μέτρα που λαμβάνονται συνεχώς από την Πολιτεία τον τελευταίο χρόνο (υπολειτουργία, αναστολή της λειτουργίας πολλών επιχειρήσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα, περιορισμός μετακινήσεων κ.ά.) με σκοπό τον περιορισμό της διασποράς της νόσου, έχουν δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα στην αγορά (μείωση ρευστότητας, αναβολή - ματαίωση επενδύσεων, αύξηση ανεργίας, συρρίκνωση διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών κ.ά.). Βεβαίως, θα πρέπει να τονισθεί ότι ο βαθμός στον οποίο επηρεάζεται κάθε κλάδος οικονομικής δραστηριότητας είναι διαφορετικός.

Βασικά Οικονομικά Μεγέθη ανά Τομέα 2019-2018 (€ εκατ.)

Κλάδος	Ενεργητικό			Κύκλος εργασιών			Κέρδη προ φόρου		
	2019	2018	%	2019	2018	%	2019	2018	%
Μη χρηματοπιστωτικός τομέας									
Γεωργία-αλιεία	2.013	2.015	-0,1	1.700	1.567	8,5	-81	-43	-85,6
Ορυχεία-λατομεία	2.047	1.979	3,4	468	434	7,8	-127	-37	-240,6
Μεταποίηση	53.136	51.298	3,6	50.154	49.527	1,3	2.524	2.657	-5,0
Ενέργεια-ύδρευση	30.375	31.203	-2,7	11.100	10.569	5,0	-2.253	2	-
Κατασκευές	10.087	10.154	-0,7	4.680	5.033	-7,0	-70	-59	-19,6
Εμπόριο	40.907	37.125	10,2	62.670	59.527	5,3	1.660	1.458	13,9
Ξεν/χείρα-εστ/ρια	13.317	12.414	7,3	3.932	3.553	10,7	311	325	-4,5
Μετ/ρές-επικ/νίες	40.797	39.022	4,6	12.552	11.796	6,4	1.713	1.303	31,5
Λοιπές υπηρεσίες	30.503	28.113	8,5	13.754	12.513	9,9	1.443	892	61,8
Σύνολο	223.182	213.323	4,6	161.011	154.517	4,2	5.120	6.497	-21,2
Χρηματοπιστωτικός τομέας									
Τράπεζες	189.409	184.407	2,7	5.251	5.428	-3,3	142	-454	131,2
Ασφάλειες	19.289	17.392	10,9	3.544	3.358	5,5	377	399	-5,6
Λοιπές χρημ/τικές	17.041	15.779	8,0	868	692	25,4	284	-81	449,6
Σύνολο	225.740	217.578	3,8	9.662	9.478	1,9	803	-137	686,8
Γενικό Σύνολο	448.922	430.901	4,2	170.673	163.995	4,1	5.923	6.360	-6,9

¹ Το 2020 το ΑΕΠ μειώθηκε (σε όρους όγκου) κατά 8,2% (ΕΛ.ΣΤΑΤ. 1η εκτίμηση, Δελτίο Τύπου 5/3/2021).

² Το 2017 το ΑΕΠ αυξήθηκε (σε όρους όγκου) κατά 1,3%, το 2018 η άνοδος ανήλθε στο 1,6% και το 2019 αυξήθηκε κατά 1,9% (ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτίο Τύπου 16/10/2020).

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επιχειρηματικός Τομέας: Πρόσφατες Εξελίξεις και οι Επιδόσεις Επιλεγμένων Κλάδων

Υπάρχουν κλάδοι που μέσα σε αυτές τις πρωτόγνωρες και δύσκολες συνθήκες δείχνουν ανθεκτικότητα ή επηρεάζονται σε πολύ χαμηλό βαθμό, όπως είναι οι κλάδοι που συνδέονται με την τεχνολογία (τηλεπικοινωνίες, ηλεκτρονικό εμπόριο, κ.ά.), ο κλάδος των super- markets, ο φαρμακευτικός κλάδος κ.α. Στην αντίπερα όχθη όμως, κλάδοι όπως αυτοί που εντάσσονται ή συνδέονται άμεσα με τον ευρύτερο τουριστικό τομέα (ξενοδοχεία, μονάδες μαζικής εστίασης, κ.ά.) πλήττονται σε μεγάλο βαθμό.

Για το 2020, που η εγχώρια οικονομία κινήθηκε σε βαθιά ύφεση, αναμένεται επιδείνωση των αποτελεσμάτων των ελληνικών επιχειρήσεων. Δυστυχώς, οι συνθήκες πανδημίας συνεχίζονται και τους πρώτους μήνες του 2021 και οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να λειτουργούν σε ένα περιβάλλον έντονης ανησυχίας και αβεβαιότητας, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να διαχειριστούν καλύτερα τα κόστη τους και να περιορίσουν όσο το δυνατόν τις απώλειές τους.

Ωστόσο, πέραν της όποιας πορείας κατέγραψε ο ελληνικός εταιρικός τομέας το 2020, η οποία θα διαπιστωθεί με τη δημοσίευση και ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών για τη συγκεκριμένη διαχειριστική χρήση, ενδιαφέρον έχει να αποτυπωθούν οι τάσεις που χαρακτήρισαν διάφορους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας τα προηγούμενα έτη, όπως αυτές προκύπτουν από τα οικονομικά δεδομένα και αποτελέσματα των ελληνικών εταιρειών. Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιώντας το υλικό που περιέχεται στις **ΚΛΑΔΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ** της ICAP, στην παρούσα έκδοση δίδεται συνοπτικά η εικόνα που παρουσιάζουν **40 επιλεγμένοι κλάδοι**, βάσει των αντίστοιχων μελετών έκδοσης **2020-2019**.

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενες εκδόσεις, κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης της χώρας οι απώλειες του εταιρικού τομέα ήταν μεγάλες, με κύριο χαρακτηριστικό τη σημαντική επιδείνωση της κερδοφορίας και τη συσσώρευση ζημιών επί σειρά ετών. Ωστόσο, η εικόνα αυτή άλλαξε το 2015 και βελτιώθηκε περισσότερο τα επόμενα έτη (2016-2019).

Προκειμένου να δοθεί η γενικότερη εικόνα των μεταβολών που χαρακτήρισαν τους ευρύτερους κλάδους της οικονομίας (βάσει κατάταξης NACE), αρχικά παρατίθενται ορισμένα συγκεντρωτικά στοιχεία, τα οποία προκύπτουν από την ανάλυση των στοιχείων που περιλαμβάνονται στους δημοσιευμένους ισολογισμούς (χρήσης 2019) των ελληνικών εταιρειών ΑΕ και ΕΠΕ, που παρουσιάστηκαν στην τελευταία έκδοση της ICAP «**Η Ελλάδα σε Αριθμούς 2021**».

Από τα σχετικά δεδομένα προκύπτει ότι, το 2019 ο ελληνικός **εταιρικός τομέας** εμφάνισε **αύξηση στον κύκλο εργασιών** του και στα λειτουργικά του αποτελέσματα. Ωστόσο, η διαμόρφωση αρνητικού μη λειτουργικού αποτελέσματος το 2019 είχε ως συνέπεια τη συρρίκνωση της καθαρής κερδοφορίας του.

**Εταιρικός Τομέας: Βασικοί Χρηματοοικονομικοί Δείκτες 2019-2018
(Εξαιρουμένων των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών)**

Κλάδος	ΠΜΚ%		ΠΚΚ%		ΔΕ		ΓΡ	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Γεωργία-αλιεία	28,01	22,26	-4,74	-2,77	0,70	0,71	1,42	1,42
Ορυχεία-λατομεία	13,37	21,75	-27,20	-8,61	0,79	0,75	0,44	0,94
Μεταποίηση	17,94	17,79	5,03	5,36	0,56	0,56	1,40	1,37
Ενέργεια-ύδρευση	13,85	14,63	-20,29	0,02	0,63	0,61	1,12	1,16
Κατασκευές	15,86	12,25	-1,50	-1,17	0,63	0,64	1,39	1,34
Εμπόριο	19,18	18,91	2,65	2,45	0,66	0,65	1,28	1,28
Ξεν/χεία-εστ/ρια	42,84	42,48	7,91	9,16	0,52	0,51	0,89	0,87
Μετ/ρές-επικ/νίες	43,60	42,01	13,65	11,04	0,69	0,66	0,47	0,49
Λοιπές υπηρεσίες	38,18	35,80	10,49	7,13	0,54	0,53	1,13	1,04
Σύνολο	22,51	21,76	3,18	4,20	0,61	0,60	1,09	1,09

ΠΜΚ Περιθώριο μικτού κέρδους ΠΚΚ Περιθώριο καθαρού κέρδους ΔΕ Δανειακή επιβάρυνση ΓΡ Γενική ρευστότητα

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επιχειρηματικός Τομέας: Πρόσφατες Εξελίξεις και οι Επιδόσεις Επιλεγμένων Κλάδων

Πιο συγκεκριμένα, εξετάζοντας αρχικά τις εταιρείες του **Μη Χρηματοπιστωτικού Τομέα** (δείγμα 21.349 επιχειρήσεων) προκύπτει ότι ο συνολικός **κύκλος εργασιών** τους **αυξήθηκε** κατά **4,2%** το 2019 σε σχέση με το 2018 και διαμορφώθηκε σε **€161,0 δισ.**

Ειδικότερα, αύξηση κατέγραψαν οι πωλήσεις σε οκτώ από τους εννέα ευρύτερους κλάδους του εταιρικού τομέα (εξαιρουμένου του χρηματοπιστωτικού). Την υψηλότερη (ποσοστιαία) αύξηση στον κύκλο εργασιών κατέγραψε ο κλάδος των Ξενοδοχείων- Εστιατορίων (10,7%) και ακολούθησε ο κλάδος των Λοιπών Υπηρεσιών (9,9%). Με μικρή διαφορά έπονται οι κλάδοι της Γεωργίας – Αλιείας (8,5%) και των Ορυχείων – Λατομείων (7,8%). Μικρότερη (ποσοστιαία) αύξηση κατέγραψαν οι υπόλοιποι κλάδοι του εταιρικού τομέα, πλην των Κατασκευών, ο οποίος υποχώρησε κατά 7,0%, την ίδια περίοδο.

Όσον αφορά στα συνολικά αποτελέσματα του εταιρικού τομέα (ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας), διαπιστώνονται τα εξής: Παράλληλα με την αύξηση των συνολικών πωλήσεων (4,2%) διευρύνθηκαν και τα συνολικά **μικτά κέρδη** και μάλιστα με **υψηλότερο ρυθμό (7,8%)**, στοιχείο ενδεικτικό της συγκράτησης του κόστους πωλήσεων. Οι δαπάνες διοίκησης και διάθεσης καθώς και οι χρηματοοικονομικές δαπάνες διευρύνθηκαν συνολικά κατά 4,8% το ίδιο έτος.

Οι παραπάνω μεταβολές συνέβαλαν στη σημαντική βελτίωση των συνολικών **λειτουργικών αποτελεσμάτων (24,4%)**. Από την άλλη πλευρά όμως, η ανατροπή του μη λειτουργικού αποτελέσματος το οποίο κατέστη αρνητικό το 2019 από θετικό το 2018, οδήγησε στη σημαντική μείωση των **καθαρών (προ φόρου) κερδών** κατά 21,2%.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι, τα αποτελέσματα χρήσης επηρεάζονται σε σημαντικό βαθμό από μία μεγάλη εταιρεία του κλάδου της Ενέργειας, η οποία εμφάνισε σημαντικότερη αύξηση των ζημιών της το 2019 σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2019: €-2,3 δισ. 2018: €-802,5 εκατ.). Εάν δεν ληφθούν υπόψη τα οικονομικά στοιχεία της συγκεκριμένης εταιρείας και για τα δύο έτη, τότε τα **συνολικά κέρδη** του εταιρικού τομέα εμφανίζονται **αυξημένα** κατά **2%** περίπου το 2019 έναντι του 2018.

Επισημαίνεται ότι **η πλειοψηφία** των 21.349 εταιρειών του δείγματος (70,4%) ήταν **κερδοφόρες** το 2019, τα δε κέρδη τους υπερίσχυαν και καθόρισαν και το συνολικό αποτέλεσμα.

Όσον αφορά τους επί μέρους κλάδους του μη χρηματοπιστωτικού εταιρικού τομέα, τέσσερις ήταν ζημιογόνοι το 2019, ενώ οι υπόλοιποι ήταν κερδοφόροι. Ζημιογόνοι το 2019 ήταν οι κλάδοι της Ενέργειας – Υδρευσης, Ορυχείων – Λατομείων, Γεωργίας – Αλιείας και Κατασκευών. Ο κλάδος της Ενέργειας – Υδρευσης (ο οποίος κατέγραψε υψηλές ζημιές το 2019) ήταν κερδοφόρος το 2018, ενώ οι υπόλοιποι ήταν ζημιογόνοι και το 2018. Τη μεγαλύτερη συμμετοχή στα κέρδη είχαν οι κλάδοι της Μεταποίησης, των Μεταφορών – Επικοινωνιών και του Εμπορίου.

Ειδικότερα, ο τομέας της **μεταποίησης** εμφάνισε οριακή αύξηση σε επίπεδο κύκλου εργασιών, κατά 1,3%. Τα μικτά κέρδη διευρύνθηκαν με ελαφρά υψηλότερο ρυθμό (2,1%). Επίσης και το συνολικό λειτουργικό αποτέλεσμα εμφάνισε οριακή μεταβολή (0,6%) το ίδιο έτος. Η σχετική αυτή στασιμότητα των λειτουργικών αποτελεσμάτων σε συνδυασμό με την επιδείνωση του (θετικού) μη λειτουργικού αποτελέσματος είχαν σαν αποτέλεσμα τη συρρίκνωση των καθαρών κερδών κατά 5,0% το 2019/2018.

Περαιτέρω, σχετικά με τις κλαδικές τους επιδόσεις, στα πλαίσια της προαναφερθείσας έκδοσης οι μεταποιητικές εταιρείες καταμετρήθηκαν σε 22 κλάδους, βάσει της διψήφιας κατάταξης NACE (2). Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες των επί μέρους μεταποιητικών κλάδων περιλαμβάνονται στους πίνακες 1Α' & 1Β' που παρατίθενται στο τέλος της ανάλυσης.

Όσον αφορά στον **χρηματοπιστωτικό τομέα**, επισημαίνεται η εντυπωσιακή βελτίωση του τελικού καθαρού αποτελέσματος, το οποίο κατέστη κερδοφόρο το 2019 από ζημιογόνο το προηγούμενο έτος. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην αντίστοιχη μεταβολή του συνολικού αποτελέσματος του τραπεζικού κλάδου, αλλά και των λοιπών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα, το 2019 τα συνολικά έσοδα των 15 **τραπεζών** που περιλαμβάνονται στην ανάλυση μειώθηκαν κατά 3,3%. Από την άλλη πλευρά όμως, αυξήθηκαν κατά 41,5% τα λοιπά λειτουργικά έσοδα του κλάδου, ενώ τα λειτουργικά έξοδα αυξήθηκαν με αρκετά πιο χαμηλό ρυθμό, κατά 8,9%. Αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών ήταν η βελτίωση του συνολικού λειτουργικού αποτελέσματος (κατά 3,5%). Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με τη σημαντικότερη μείωση των προβλέψεων (-35,0%) οδήγησαν στην καταγραφή κερδών το 2019 (€141,5 εκατ.), από ζημιές (€454,2 εκατ.) το προηγούμενο έτος.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επιχειρηματικός Τομέας: Πρόσφατες Εξελίξεις και οι Επιδόσεις Επιλεγμένων Κλάδων

Αύξηση των εσόδων αλλά μείωση της κερδοφορίας παρουσίασε ο κλάδος των ασφαλειών. Συγκεκριμένα, τα συνολικά έσοδα του τομέα αυξήθηκαν κατά 5,5% το 2019/2018, τα δε μικτά κέρδη συρρικνώθηκαν οριακά (-0,7%). Αρνητική ήταν η μεταβολή των λειτουργικών αποτελεσμάτων (-5,1%), η οποία σε συνδυασμό με τη σημαντική μείωση του μη λειτουργικού αποτελέσματος οδήγησαν στον περιορισμό των κερδών κατά 5,6% το 2019/2018.

Τέλος, κερδοφόρος κατέστη το 2019 ο σύνθετος κλάδος των λοιπών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει επιχειρήσεις προερχόμενες από κλάδους συμμετοχών, χρηματοδοτικής μίσθωσης, χρηματιστηριακών συναλλαγών, factoring, κ.ά.

Επιδόσεις Επιλεγμένων Κλάδων/Υποκλάδων της Έκδοσης

Εκτός όμως από τα προαναφερόμενα στοιχεία που αφορούν συνολικά τον εταιρικό τομέα (ευρύτεροι κλάδοι κατά NACE), στη συνέχεια αξιολογούνται και συγκρίνονται οι δείκτες που αφορούν μία στοχευμένη επιλογή κλάδων και υποκλάδων οικονομικής δραστηριότητας (τα δεδομένα των οποίων αναλύονται στις Κλαδικές Μελέτες της ICAP). Οι συγκρίσεις - κατατάξεις που παρουσιάζονται στη συνέχεια, αφορούν τους 40 επιλεγμένους κλάδους που παρουσιάζονται στην παρούσα έκδοση³. Από την επεξεργασία των βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών (δείκτες έτους 2019 – βλ. Πίνακα 2) των επί μέρους κλάδων, προκύπτουν οι πέντε κορυφαίοι κλάδοι όσον αφορά στους δείκτες Κερδοφορίας, Αποδοτικότητας και Χρηματοοικονομικής Διάρθρωσης.

ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑ

ΚΛΑΔΟΙ	Περιθώριο Μικτού Κέρδους (%)	ΚΛΑΔΟΙ	Περιθώριο Καθαρού Κέρδους (%)	ΚΛΑΔΟΙ	Περιθώριο Κέρδους EBITDA (%)
Υπηρεσίες Κινητής Τηλεφωνίας	80,1	Εταιρείες Leasing	24,4	Υπηρεσίες Κινητής Τηλεφωνίας	43,0
Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	56,0	Υπηρεσίες Κινητής Τηλεφωνίας	22,2	Ενοικιάσεις Αυτοκινήτων	40,7
Καφές - Αλυσίδες Café (Επιχειρήσεις επεξεργασίας καφέ)	45,0	Αλκοολούχα Ποτά - Παραγωγικές	14,8	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας	40,7
Έπιπλα Οικιακής Χρήσης - Εισαγωγικές	43,3	Ενοικιάσεις Αυτοκινήτων	14,4	Αλκοολούχα Ποτά - Παραγωγικές	18,2
Τυποποιημένα Μπισκότα	42,6	Οπτικά - Καταστήματα Οπτικών Ειδών	11,1	Επαγγελματικός Εξοπλισμός Μαζικής Εστίασης - Παραγωγικές	17,4

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΛΑΔΟΙ	Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (%)	ΚΛΑΔΟΙ	Αποδοτικότητα Απασχ. Κεφαλαίων (%)
Καφές - Αλυσίδες Café (Επιχειρήσεις επεξεργασίας καφέ)	53,7	Καφές - Αλυσίδες Café (Επιχειρήσεις επεξεργασίας καφέ)	16,8
Ηλεκτρολογικό Υλικό Εγκαταστάσεων - Εισαγωγικές	48,0	Ηλεκτρολογικό Υλικό Εγκαταστάσεων - Εισαγωγικές	15,7
Ελεγκτικές Εταιρείες	38,9	Καφές - Αλυσίδες Café (Επιχειρήσεις εισαγωγής καφέ)	13,7
Κολλέγια	35,7	Αλκοολούχα Ποτά - Παραγωγικές	12,9
Σύμβουλοι Επιχειρήσεων	32,4	Οπτικά - Καταστήματα Οπτικών Ειδών	11,5

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

ΚΛΑΔΟΙ	Σχέση Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια (: 1)
Ζυμαρικά	0,42
Τυποποιημένα Αλμυρά Σνακ	0,83
Αλκοολούχα Ποτά - Παραγωγικές	0,95
Third Party Logistics	1,03
Ιδιωτικές Υπηρεσίες Ασφαλείας	1,10

³ Σε ορισμένους από αυτούς παρατίθενται δείκτες για δύο ομάδες επιχειρήσεων, είτε παραγωγικών-εισαγωγικών, είτε για διακριτές ομάδες εταιρειών εντός του κλάδου.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Επιχειρηματικός Τομέας: Πρόσφατες Εξελίξεις και οι Επιδόσεις Επιλεγμένων Κλάδων

Συγκρίνοντας τους μέσους δείκτες κερδοφορίας και αποδοτικότητας των επιλεγμένων κλάδων του 2019 σε σχέση με τους αντίστοιχους δείκτες του 2018 (των ιδίων κλάδων) διαπιστώνεται **σχετική στασιμότητα των δεικτών κερδοφορίας**. Ειδικότερα, τα περιθώρια μικτού και καθαρού κέρδους κυμάνθηκαν στα ίδια σχεδόν επίπεδα τη διετία 2019-2018, ενώ το περιθώριο κερδών EBITDA βελτιώθηκε κατά μία περίπου ποσοστιαία μονάδα το 2019/2018. **Στασιμότητα** χαρακτηρίζει και τους δείκτες **αποδοτικότητας** ιδίων και απασχολούμενων κεφαλαίων. Επιπλέον και η χρηματοοικονομική διάρθρωση των επιχειρήσεων, εκφραζόμενη με τη σχέση Ξένων προς Ίδια κεφάλαια, δεν παρουσίασε αξιόλογη μεταβολή (2019:2,19:1, 2018:2,12:1).

Σίγουρα η βελτίωση του γενικότερου οικονομικού κλίματος της χώρας την τριετία 2017-2019 (ελαφρά αύξηση του ΑΕΠ) επέδρασε θετικά και βοήθησε τις επιχειρήσεις να διατηρήσουν τις **θετικές τους επιδόσεις** και το **2019**. Έντονη ανησυχία εκφράζεται για το οικονομικό έτος 2020, καθώς όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι συνθήκες πανδημίας (Covid - 19) έχουν οδηγήσει την ελληνική οικονομία σε βαθιά ύφεση και εκτιμάται σημαντική επιδείνωση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων. Σε τι βαθμό επηρεάστηκε κάθε κλάδος οικονομικής δραστηριότητας θα διαπιστωθεί από την αντίστοιχη ανάλυση των ισολογισμών των εταιρειών για το 2020, όταν ολοκληρωθεί η δημοσίευση αυτών. Η υγειονομική κρίση, η οποία παρά τα μέτρα που λαμβάνονται από την Πολιτεία συνεχίζεται και τους πρώτους μήνες του 2021, εντείνει τα προβλήματα που ταλανίζουν τον επιχειρηματικό κόσμο εδώ και ένα χρόνο, ενισχύοντας παράλληλα την αβεβαιότητα για το μέλλον.

Διάγραμμα 1
Εξέλιξη Μέσου Όρου Δεικτών Κερδοφορίας/Αποδοτικότητας (2019-2018)

